

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

37662

Instrucció tècnica 1/2021, de 9 de març de 2021, del director general de Residus i Educació Ambiental per a l'aplicació de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears

La Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears estableix importants fites dirigides a la reducció en la generació de residus i, especialment i específicament en la reducció dels plàstics generats pels processos d'envasat i distribució de productes, lligats a la realitat insular de la comunitat autònoma i al desenvolupament del sector turístic i de serveis.

Així, nombrosos articles de la Llei fan referència i estableixen mesures de protecció ambiental front a la generació de residus de plàstics, la qual cosa implica canvis i modificacions de processos productius, canvis en la logística de distribució i comercialització de determinats productes en el mercat de les Illes Balears o, fins i tot, ambdós, suposant la necessària adaptació dels fabricants, distribuïdors i comerços minoristes.

Des de la seva entrada en vigor, a l'endemà de la seva publicació, la Direcció General de Residus i Educació Ambiental del Govern de les Illes Balears ha donat resposta a moltes preguntes i ha mantingut nombroses reunions tant de forma individual amb les principals empreses afectades com, col·lectivament, amb els seus representants sectorials per tal de resoldre dificultats i dubtes d'interpretació i avançar en l'aplicació efectiva de dita norma.

La valuosa experiència adquirida en tal sentit durant aquest temps i la necessitat de garantir la suficient seguretat jurídica en la seva interpretació i aplicació, fa que resulti adequat dictar les instruccions pertinents relatives a la manera en què s'han de considerar alguns dels seus articles i la seva implementació.

Tot això de forma coherent i perfectament concordant amb les respostes que s'han vingut donant des de la Direcció General de Residus i Educació Ambiental a nivell particular i de la mateixa manera traslladades, per a la seva divulgació, a les Guies Interpretatives de la Llei que, pel sector HORECA, el sector de Comerç, Importació i Distribució i pels Ajuntaments i instal·lacions públiques s'han publicat al web del Govern de les Illes Balears.

Especialment conflictiu, tant pel que fa a la seva interpretació com en la manera de donar-ne compliment ha resultat l'article 25.6 i per tant, tot respectant l'esperit de la Llei, en cal un aclariment.

Aclariments que, tècnicament i prèviament revisats amb els implicats, en cap cas pretenen modificar-ne el seu sentit o la intenció i voluntat del legislador.

Així, cal reconèixer la dificultat d'utilització, en determinats casos, de materials biodegradables per substituir alguns envasos col·lectius o secundaris en envasos de begudes, com disposa, expressament, l'article 25.6. Circumstància que no es dona en el cas de les anelles de plàstic, que sense dificultat poden substituir-se per cartró com ja s'està fent en la pràctica.

Per a altres tipus d'envasos aquesta substitució es més complicada, i fins i tot ambientalment menys favorable si es té en compte el cicle de vida dels materials alternatius, i on l'ús de plàstic compostable, menys resistent i no adequat en processos tèrmics, no reuneix, de moment, les característiques tècniques imprescindibles ni encara aplicant les millors tècniques disponibles en el mercat.

Per tant, sense contradir ni minvar l'esperit de la Llei i com es proposa en les seves Guies Interpretatives, aquest apartat 6 de l'article 25 s'ha d'entendre ampliat, per a la seva aplicació, al supòsit que es contempla en la present instrucció tècnica i que atén a la finalitat d'avançar en una economia circular i fomentar la reincorporació de materials procedents de residus en la fabricació de nous productes; igualment com ho preveu la mateixa Llei en el seu article 23.1.a) en relació a les bosses de plàstic, incorporant l'opció d'ús de plàstic reciclat.

Finalment, cal aprofitar per deixar constància d'algunes qüestions o aspectes que també s'han de puntualitzar en relació a altres articles de la Llei.

Per tot l'anterior, abans de la seva entrada en vigor el proper 20 de març, s'ha considerat oportú, i en tant no es reguli en altra disposició reglamentària de desenvolupament de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears, en virtut d'allò que s'estableix en l'article 6 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic i l'article 21.2 de la Llei 3/2003, de 26 de març,

del Règim Jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, dictar la següent

Instrucció

1. Criteri per a la aplicació de l'article 25.6 de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears.

Aquest article s'interpretarà de la següent manera:

No es podran distribuir paquets de llaunes o botelles de begudes subjectes mitjançant anelles de plàstic ni mitjançant altres envasos col·lectius secundaris. En tot cas, aquests darrers, hauran de ser de material biodegradable i indicar-ho així al consumidor a partir del 20 de març de 2021.

Per tant, llaunes i botelles de begudes no es podran distribuir subjectes mitjançant anelles de plàstic en cap cas. Es podran utilitzar altres tipus d'envasos col·lectius secundaris per begudes envasades només si són fets amb cartró o material compostable d'acord amb la norma UNE-EN 13432:2001 i s'indica al consumidor amb el marcatge adient i conforme a la normativa comunitària que s'aprovi.

Per una part, s'ha de recordar que el concepte "biodegradable" s'ha d'entendre com "compostable" d'acord amb el que s'estableix en la Directiva (UE) 2015/720 del Parlament Europeu i del Consell de 29 d'abril de 2015.

Per l'altra, aquest article 25.6 no afecta a altres productes diferents a les begudes envasades, com olis, salses, ni altres aliments que es poden beure (sopes, brous i cremes, gaspatxo, iogurts,...); però sí a aigua, suc, llet, lactis bebibles i refrescants (orxata, batuts, begudes xocolatades), begudes refrescants, energètiques i gasoses, alcohòliques i no alcohòliques, licors, vins i cerveses.

Per aquests envasos col·lectius secundaris de begudes envasades, per raons demostrables de les dificultats tècniques existents, de forma ambientalment justificada i front impossibilitats materials constatables i documentalment acreditables, es podrà utilitzar alternativament:

- a) Plàstic que contingui almenys un 50% de plàstic reciclat i no fragmentable, certificat mitjançant norma UNE-EN 15343:2008. Fins a 1 de gener de 2022, en què serà d'aplicació l'anterior percentatge, aquest serà al menys del 30% i s'incrementarà al 70 % a partir d'1 de gener de 2024.*
- b) Plàstic que contingui almenys un 50% de plàstic d'origen biològic (bioplàstic), certificat mitjançant la norma UNE-CEN/TS 16137:2012. Fins a 1 de gener de 2022, en què serà d'aplicació l'anterior percentatge, aquest serà al menys del 30% i s'incrementarà al 70 % a partir d'1 de gener de 2024.*
- c) Plàstic que estigui fet, amb almenys un 50%, de matèries primeres renovables (bioplàstic) i/o provinents del reciclatge químic de plàstics (oli de piròlisi), sempre que això es certifiqui mitjançant un esquema de certificació basat en la traçabilitat i balanç de masses, com per exemple la certificació ISCC Plus. Fins a 1 de gener de 2022, en què serà d'aplicació l'anterior percentatge, aquest serà al menys del 30% i s'incrementarà al 70 % a partir d'1 de gener de 2024.*

Els envasos que facin ús d'aquesta excepció indicaran de forma fàcil i visible per al consumidor que s'utilitza plàstic reciclat i el seu percentatge. Aquesta indicació, així com la relativa a l'ús de material compostable ja prevista per l'article i que s'exposa en les Guies Interpretatives de la Llei (compliment de norma UNE o logotip de "Compost OK") atindrà un criteri discrecional, en tant la Comissió Europea no dicti l'acte pel que s'estableixin les especificacions de les etiquetes o marques per garantir el reconeixement d'aquests materials en tot l'àmbit de la Unió Europea.

L'acolliment a aquesta excepcionalitat es comunicarà per qui ostenti poder de representació de l'afectat, individualment i prèviament a la Direcció General de Residus i Educació Ambiental mitjançant Declaració Responsable en format electrònic i utilitzant el model normalitzat a disposició dels interessats en el web <http://residus.caib.es>, a partir de la publicació d'aquesta Instrucció, sense que es considerin vàlides comunicacions anteriors a aquesta data.

La documentació justificativa i suficient, complementària a la Declaració Responsable per acollir-se a l'alternativa d'ús de plàstic reciclat, romandrà en poder del peticionari, incloent els estudis, certificacions, i altres materials que es considerin adients per acreditar l'excepcionalitat i podran ser reclamats per l'Administració en qualsevol moment i per a qualsevol tipus concret d'envàs.

En aquests envasos col·lectius secundaris, excepcionalment i justificadament, es permetrà la incorporació d'altres materials, sempre que això sigui una part no significativa del conjunt de l'envàs i obeeixi a motius per garantir la seva integritat.

2. Criteri per a l'aplicació de l'apartat a) de l'article 24.1 de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears.

La prohibició, distribució i venda, a partir de 20 de març de 2021, pel que fa referència a aquest punt, s'entendrà de la manera següent:

a) Productes de neteja de la llar, cosmètics i productes d'higiene personal amb necessitat d'aclarir que contenen microplàstics afegits.

El Govern de les Illes Balears podrà regular noves incorporacions a aquesta prohibició a mesura que es trobin disponibles alternatives viables al seu ús en altres productes i/o que així ho estableixin regulacions europees.

3. Aclariment relatiu al paràgraf segon de l'article 24.1 de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears.

El paràgraf segon de l'article 24.1. de la Llei s'ha d'entendre incorporat a l'apartat c) anterior:

1. A partir de 20 de març de 2021 queda prohibida la distribució i venda de:

c) Els models d'encenedors que no garanteixin al menys 3.000 enceses efectives. A tals efectes, es tindran en compte els requeriments de les normes EN 13869 i ISO 9994 considerant el total de la seva vida útil. Aquells no afectats per aquesta prohibició, els seus fabricants, importadors o distribuïdors hauran d'organitzar un sistema individual o col·lectiu que garanteixi i acrediti davant el Govern de les Illes Balears el reciclatge correcte dels productes i el compliment dels objectius d'aquesta llei. L'òrgan competent en matèria de residus del Govern de les Illes Balears autoritzarà i registrarà aquests sistemes de responsabilitat ampliada del productor.

A més, s'ha de tenir en compte, ja que l'article no diu el contrari, que l'obligació dels fabricants en organitzar un sistema de recollida i gestió afecta a tots aquells encenedors recarregables i per tant de més de 3000 enceses, incloent no just els encenedors de butxaca sinó també els de cuina i semblants.

Per contrari, la prohibició afecta a tots els de menys de 3000 enceses, siguin o no recarregables.

4. Imprecisions advertides en el text de la Llei 8/2019, de 19 de febrer, de Residus i Sòls Contaminats de les Illes Balears i que s'han de tenir en compte per la seva aplicació.

i) A l'article 31.6, en el que diu:

"...d'acord amb la previsió de l'article 22.d) d'aquesta Llei,..."

s'ha d'entendre:

"...d'acord amb la previsió de l'article 22.1.d) d'aquesta Llei,..."

ii) A l'article 48.2, en el que diu:

2. Per a la inscripció de negociant prevista en la Llei 22/2011 en el Registre de Producció i Gestió de Residus de les Illes Balears, és necessari acreditar que la persona física o jurídica que presenta la comunicació prèvia realitza dues accions: la compra de residus i la venda posterior.

s'ha d'entendre:

"2. Per a la inscripció de negociant prevista en la Llei 22/2011 en el Registre de Producció i Gestió de Residus de les Illes Balears, és necessari acreditar mitjançant la presentació de contracte signat que la persona física o jurídica que presenta la comunicació prèvia realitza dues accions: la compra de residus i la venda posterior."

iii) A l'article 54.3, en el que diu:

"...si es tracta d'un cas exceptuat per l'Ordre APM 1007/2007, de 10 d'octubre, o norma que la substitueixi,..."

s'ha d'entendre:

"...si es tracta d'un cas exceptuat per l'Ordre APM 1007/2017, de 10 d'octubre, o norma que la substitueixi,..."

iv) A l'article 55.5, en el que diu:

“... un coeficient de permeabilitat de $K \leq 1 * 10^6$ m/s.”

s'ha d'entendre:

“... un coeficient de permeabilitat de $K \leq 1 * 10^{(-6)}$ m/s.”

5. Publicació.

Aquesta Instrucció tècnica desenvoluparà efectes des de l'endemà d'haver-se publicat al Butlletí Oficial de les Illes Balears.

Palma, 9 de març de 2021

El director general de Residus i Educació Ambiental

Sebastià Sansó i Jaume

